

Passar el temps

Amb el verb *passar* i grups nominals com és ara *el temps*, *l'estona*, *els dies*, *els anys*, etc., es poden formar oracions de dos tipus diferents: amb un d'aquests grups fent la funció de subjecte i el verb usat intransitivament, i amb un subjecte de designació personal (que pot ésser sobreentès) i un dels grups nominals indicats fent de complement del verb (que, lògicament, es podria analitzar com un complement de temps però que gramaticalment es comporta com un complement directe). Com a exemple del primer tipus, el Diccionari Fabra proposa (a "passar") *Una hora que ha passat volant* i *Els millors dies ja han passat*, i com a exemple del segon (a "temps"), *Passar algú el temps fent alguna cosa*. Per tant, oracions com *Passa l'estona*; *Han passat uns dies molt alegres* o *Van passar uns anys molt tristos*, són oracions ambigües, que admeten dues anàlisis diferents: hi ha, en cada una d'elles, un subjecte sobreentès, o bé els grups *l'estona*, *uns dies molt alegres* i *uns anys molt tristos* fan de subjecte?

Aquesta ambigüitat no es produeix com *Va passar un dia pensant-hi* o *Han passat tres anys sense fer res*, les quals són, necessàriament, oracions amb un subjecte sobreentès de designació personal (*ell* o *ella* en la primera, i *ells* o *elles* en la segona), perquè el subjecte de la forma verbal que constitueix el nucli del complement circumstancial de cada una d'elles, *pensant-hi* i *sense fer res*, ha d'ésser el mateix que el del verb de l'oració principal, i no pot ésser, per tant, *un dia* i *tres anys*. No és pas del tot impossible que algu, parlant de si mateix, utilitzés oracions com les que acabem d'indicar, però això constituiria, si de cas, una incorrecció a evitar; parlant de si mateix, caldria refer aquestes oracions en primera persona: *Vaig passar un dia pensant-hi* i *Hem passat tres anys sense fer res*. I, d'altra banda, si el subjecte del verb dels complements circumstancials d'oracions com aquestes havia d'ésser impersonal, és a dir, havia de designar una persona indeterminada, no es podria prescindir d'indicar-ho de la manera habitual: *Va passar una setmana que se'n va parlar molt*, *Han passat tres anys sense que ningú fes res*, *Ha passat un mes sense que hom en parli*. I, és clar, també foren possibles aquestes construccions amb un subjecte no impersonal: *Han passat tres dies sense que ell donés senyals de vida*, *sense que tu diguessis ni ase n bestia*.